

Bóna Judit

Anyanyelvi versenyek online

Kedves Olvasók!

A koronavírus-járvány miatt a 2020-as év rendhagyó volt a nagy hagyományú anyanyelvi versenyek lebonyolításában is. Magam három versenyben vettem részt főszerzőként, a zsűri elnökeként vagy tagjaként. Ezek mindegyike a szóbeli beszédprodukcióra épül: az Eötvös József Kárpát-medencei középiskolai szónokverseny, a Kárpát-medencei Kossuth-szónokverseny és a felsőoktatási intézmények Kazinczy Ferencről elnevezett szép magyar beszéd versenyének országos döntője. A versenyek megszervezése eleinte nagy fejtörést okozott a szervezőknek a karantén szabályok betartása és a résztvevők egészségének a védelme miatt, de aztán sikerült olyan megoldásokat találni, amelyek emlékezetes élménnyé tették az eseményt mind a versenyzők, mind a zsűri és a szervezők számára.

Időrendben az első az Eötvös-szónokverseny volt, amelynek a főszerzője vagyok (a versenyt a Magyar Nyelvtudományi Társaság és a Magyar Nyelvőr Alapítvány szervezte meg az ELTE BTK szakmai támogatásával). Ez a megmérettetés három fordulóból áll: az iskolai fordulót január végén / február elején rendezik meg az iskolák, ahonnan két-két diákot küldhetnek a regionális versenyre. Ez utóbbira 2020. március 14-én került volna sor az ELTE BTK-n, Budapesten. A versenyt előkészítettük, az ajándékokat becsomagoltuk, amikor március 11-én bezárták a felsőoktatási intézményeket, majd március 13-án kihírdették, hogy a közoktatásban is online zajlik tovább a tanítás. És bár reménykedtünk abban, hogy hátha májusban sor kerülhet a versenyre, ez a tavaszi félévben nem valósulhatott meg. A szeptemberre halasztott eseményt így már eleve hibrid módon terveztük, de végül teljesen online bonyolítottuk le. Mivel a versenyt pályázati forrásból (Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és ELTE Márton Áron Szakkollégium) tudtuk megrendezni, a határidő kötött volt, így szeptember folyamán két online fordulót tartottunk: két hét különbséggel bonyolítottuk le a regionális fordulót és a Kárpát-medencei döntőt.

Az Eötvös-szónokversenyen – hagyományosan – a tanulók 30 perc felkészülési idő után 5 perces beszédet mondanak a zsűri előtt a megadott témáról. A feladat tehát rögtönzés. Ezt online módon úgy tudtuk megoldani, hogy a verseny napján 15 órakor küldtük ki a felkészítő tanároknak és a versenyzőknek a versenyfeladatot, és arra kértük őket, hogy 30 perces felkészülési idő után rögzítsék a beszédet, majd töltsék fel az internetre, és aznap 17 óráig küldjék el a linket, ahol a zsűri megtekintheti az elkészült munkákat. A videó elkészítésében segíthettek a tanárok vagy az ismerősök (olyan versenyző is volt, aki otthon készítette el a felvételt, mert éppen karanténban volt). A regionális döntőn a 3 fős, a Kárpát-medencei döntőn az 5 fős zsűriktől azt kértük, hogy másnap délig pontozzák a beszédeket, és hozzák meg a döntésüket – ezt a Skype vagy a Zoom segítségével tartott

megbeszélésen tudták véglegesíteni. Mindenki jól „vizsgázott”, a versenyzők és a zsűri is, a győztes pedig Rancz-Gyárfás Hanna lett Kézdivásárhelyről. Az online forma tette lehetővé ebben a rendkívüli helyzetben azt, hogy a határon túli tanulók is részt tudtak venni a versenyen. Az eredményhirdetést a zsűri elnökével, Kiss Róbert Richarddal videóra rögzítettük, és a YouTube-on keresztül lehetett megtekinteni. Minden résztvevőnek és tanárának készítettünk ajándécsomagot, amelyet futárral küldtünk el az iskolákba.

Az Eötvös-verseny tapasztalataira építve rendezték meg Pölcz Ádám vezetésével az ELTE TÓK-on a Kossuth-szónokversenyt. Ezen a versenyzőknek hagyományosan két beszédet is kell mondaniuk: az egyik egy megadott témáról előre megírt szónoklat, a másik pedig egy 30 perc felkészülési idő után elmondott rögtönzés. Az idén is mindkét beszéd kötelező eleme volt a versenynek: az előre elkészített 6 perces szónoklatot a verseny hetében keddig kellett a YouTube-ra feltölteni nem nyilvános felvételként, míg a rögtönzés feladatára az eredeti versenynapon, pénteken 2 órás időintervallum állt rendelkezésre (30 perc felkészülés, 3 perc rögzítés, majd a fájl feltöltése). A versenyzők közül többen a határon túlról töltötték fel a beszédeket, így ez a verseny is valóban Kárpát-medencei esemény volt. A zsűri tagjai előbb egyénileg nézték meg és pontozták a felvételeket, majd egy Zoom-megbeszélésen keresztül döntöttek a győztesekről, különdíjakról és egyéb jutalmakról. A verseny győztese Berki Júlia, a Károli Gáspár Református Egyetem hallgatója lett, az eredményhirdetést a YouTube-on keresztül lehet(ett) megtekinteni.

A két szónokverseny eredményeit nem befolyásolta a technika, a pontozásnál nem vettük figyelembe, hogy telefonnal vagy videókamerával rögzítették-e az adott beszédet. Az online forma, a mikrofon minősége azonban befolyásolhatja a beszéd hangzását, ezért a szép magyar beszéd verseny során a zsűritagoknak figyelembe kellett venniük a rendhagyó technikai megoldást, és a pontozásnál a máskor nagyon szigorúan figyelt artikulációs tisztaság helyett az értő-értető felolvasás szempontjaira kellett helyezniük a nagyobb hangsúlyt. A Kazinczy-verseny felsőoktatási döntőjén a zsűri ennek eleget is tett, és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar Vitéz János Tanárképző Központ oktatói elkötelezett és lelkes szervezőmunkájának köszönhetően méltó módon zajlott le az esemény Juhász Márta Klára tanszékvezető asszony főszervezésében.

A Kazinczy-verseny versenyzőinek egy szabadon választott, 2-3 percnél nem hosszabb, magyar szerzőtől származó 20–21. századi esszé- vagy széprózai szöveget kellett rögzíteniük és elküldeniük a szervezők részére a verseny napját megelőzően. A kötelező szöveget a verseny előtti napon e-mailben, titkosított dokumentum formájában kapták meg. A dokumentumot feloldó, személyre szabott kódot a verseny napján küldték ki a résztvevőknek a sorszámuk szerint előre beosztott időpontokban, SMS-ben. A zsűri a verseny napján találkozott Esztergomban, és a délelőtt folyamán közösen nézte meg és pontozta a szabadon választott produkciókat. A délután folyamán a Teamsen keresztül, 20 perc felkészülési idő után hívták be a versenyzőket, akik a zsűri előtt olvasták fel a kötelező szöveget. A zsűri értékelését követően még aznap, élőben, online formában került sor az ünnepélyes eredményhirdetésre. A Kazinczy-érmek kipostázását és a pénzjutalmak elutalását az Anyanyelvápolók

Szövetsége és a Kazinczy Alapítvány vállalta magára. A verseny győztese Kupi Gerda, az ELTE TÓK hallgatója lett.

Bár az idei év sok szempontból másképpen alakult, mint azt terveztük, az online forma lehetőséget biztosított arra, hogy a nagy hagyományú versenyek sorozata ne szakadjon meg. A szervezők és a zsűritagok sokat dolgoztak azon, hogy a lehető legmértékben bonyolítsák le a versenyeket, pozitív emlékként megőrizve az idei év fordulóit is. Reméljük, mielőbb áttérhetünk újra a személyes találkozásokkal lebonyolított versenyekre, de addig is igyekszünk tanulni az online tapasztalatokból, és megpróbáljuk a versenyeket a lehető legjobb és egyben legbiztonságosabb módon megszervezni.

Budapest, 2020. december 20.

Bóna Judit
egyetemi docens
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszék

Bóna, Judit: First language competitions online

Az írás szerzőjéről

dr. Bóna Judit

egyetemi docens
Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai
Tanszék, Budapest

bona.judit[kukac]btk.elte.hu